

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Гж 116/05
28.12.2005. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Војимира Цвијовића, председника већа, Браниславе Апостоловић и Јованке Кажих, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији су пуномоћници – адвокати: АБ, АВ, АГ и АД, против тужених "ББ", чији је пуномоћник БВ, и ВВ, кога заступа адвокатска канцеларија "БВ", ради повреде ауторског права и накнаде штете, вредност спора 558.496,84 динара, одлучујући о жалби туженог ВВ, изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду П.268/97 од 04.04.2005. године, у седници одржаној 28.децембра 2005. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Окружног суда у Београду П.268/97 од 04.04.2005. године у ставу 1, 2, 3, 4, 6, 7 и 8 и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Београду П.268/97 од 04.04.2005. године, у ставу 1 изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да су тужени извршили повреду ауторских права тужиље и то тако, што је тужени ВВ, неовлашћено редиговао превод романа "ГГ", са __нског на српски језик, чији је аутор тужилац, а тужена "ББ", знајући за то, тако редиговани превод објавила под именом ВВ и без назнаке да је превод настао редакцијом превода тужиоца. У ставу 2 изреке, забрањује се туженим свака даља продаја или растурање књиге, на којој је тужени ВВ, означен као преводилац, а у ставу 3 изреке, туженима се забрањује да убудуће, на овај начин повређују ауторско право тужиоца, под претњом принудног извршења и новчане казне у извршном поступку. У ставу 4 изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па су тужени обавезани да солидарно на име накнаде штете плате тужиљи и то 199.302,01 динар, на име материјалне штете, са законском затезном каматом почев од 12.07.2004. године, па до исплате и износ од 200.000,00 динара, на име нематеријалне штете, са законском затезном каматом почев од 04.04.2005. године. У ставу 5 изреке, одбијен је тужбени захтев, преко досуђеног износа материјалне штете до 264.459,56 динара, са законском затезном каматом, као и преко досуђеног износа на име нематеријалне штете до траженог износа од 294.037,28 динара, са законском каматом, као и законску затезну камату на досуђени износ нематеријалне штете од 200.000,00 динара, за период од 12.07.2004. године до 04.04.2005. године. У ставу 6 изреке, наложено је објављивање ове пресуде у дневном листу "ДД" за целу годину, листу "ЂЂ" и књижевном часопису "ЕЕ". У ставу 7 изреке, тужени су обавезани да сnose трошкове објављивања пресуде у наведеним листовима, а у ставу 8 изреке, обавезани су да солидарно плате тужиоцу трошкове спора. У ставу 9 изреке, одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова преко досуђених као и захтев "ББ", за накнаду парничних трошкова.

Против наведене пресуде тужени ВВ је благовремено изјавио жалбу, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду Окружног суда у Београду, у смислу члана 372. ЗПП ("Сл. гласник РС" бр. 125/05), Врховни суд је нашао да је жалба основана.

Према утврђеном чињеничном стању од стране првостепеног суда, тужилац је 06.07.1978. године, закључио уговор са "ББ", о преводу дела "ГГ", са __нског на српски језик. У уговору је наведен рок предаје превода, као и начин исплате и висина ауторског хонорара. У то време, тужени --- био је главни уредник за инострану књижевност. По закључењу уговора о преводу, тужилац и тужени ВВ су заједнички сарађивали око превода дела, али је том приликом често долазило до сукоба. Превод романа, тужилац је предао ВВ, а јануара месеца 1978. године и директору "ББ". Редацијски одбор "ББ" је након прибављене рецензије од

професора опште књижевности и теорије ЖЖ, дао неповољну оцену о преводу тужиоца да није за издавање наведене књиге. Након тога, "ББ" је 09.04.1979. године закључила уговор о преводу истог дела са туженим ВВ, па је на основу превода туженог и издала књигу 1980. године. На основу налаза и мишљења вештака ЗЗ, дипломираног филолога и преводиоца и судског тумача за енглески и ___ језик, који је суд прихватио, утврђено је да је тужени ВВ, у свом преводу под којим је објављена књига 1980. године, користио преводе тужиоца да се ради о редакцији превода, а не преради дела.

Висину материјалне штете суд је досудио, прихватајући налазе и мишљења вештака, у износу од који би припао тужиљи по уговору од 06.07.1997. године. Висину накнаде нематеријалне штете суд је досудио на основу члана 28. у вези члана 95. Закона о ауторском праву.

Полазећи од напред наведених чињеница, суд је усвојио тужбени захтев да су тужени извршили повреду ауторских права и да су у обавези да накнаде тужиљи нематеријалну и материјалну штету.

Врховни суд налази да првостепени суд није правилно и потпуно утврдио чињенично стање које је од одлучног значаја за правилну примену материјалног права.

У овој парници спорно је, да ли су тужени: "ББ" и ВВ, повредили ауторско-имовинско право или ауторско-морално право тужиоца, издавањем 1980. године књиге "ГГ" у којој је тужени ВВ означен као преводилац. Одредбом члана 5. став 1. Закона о ауторском праву ("Службени лист СФРЈ" бр. 19/78), који је био на снази када је уговор између странака закључен, прописано је да превод, прилагођавање, музичке обраде и друге прераде ауторских дела заштићени су као и изворно дело. Превод књижевног дела, као оригинална духовна творевина аутора, без обзира на његову уметничку или другу вредност, представља ауторско дело. Ауторско дело, друго лице може искоришћавати, само по дозволи аутора, ако законом није другачије одређено. Лице чије је ауторско-имовинско право повређено, може захтевати заштиту тог права и накнаду штету која му је повредом нанесена. Међутим, и прерада ауторског дела (па и превода), сматра се ауторским делом, ако представља оригиналну духовну творевину аутора, изражену у одређеној форми. Дело прераде је дело у коме су препознатљиви карактеристични елементи прерађеног дела. Редакција превода није ауторско дело и редакција не представља оригиналну духовну творевину.

Да ли је превод туженог ВВ, књиге "ГГ" у издању "ББ" 1980. године, настао само редакцијом превода тужиоца или прерадом истог или представља самостални превод, не може се са сигурношћу утврдити без мишљења одговарајућег стручњака. Чињеница је да се вештак изјаснио да превод ВВ представља само савршену редакцију превода тужиоца, а не и прераду истог, односно да не представља оригиналну духовну творевину. Међутим, мишљење вештака, које је првостепени суд прихватио, овај суд не може за сада са сигурношћу прихватити. Ово, са разлога, што су се више стручњака из ове области неповољно изјаснили о преводу тужиоца, а веома повољно о преводу туженог ВВ. Наиме, превод тужиоца од стране професора ЖЖ, редакцијског одбора "ББ" и других, па и самог вештака је оцењен као груб и недотеран, а превод ВВ, као бриљантан. Према томе, потпуно је нејасно, како се само редакцијом (уколико се ради о редакцији) може од једног грубог, непотпуног и недотераног превода створити изванредан превод. Стога су основани жалбени наводи, да у конкретном случају, вештачење у овој правној ствари, треба поверити катедри за ___нски језик и књижевност Филолошког факултета у Београду или Удружењу књижевних преводилаца Србије или одредити као вештака неког од еминентних **књижевних** преводилаца.

Вештак је налаз и мишљење дао полазећи од превода ВВ и више превода тужиоца (првог, који је дала ВВ; другог, који је дала директору "ББ" и трећег, заштићеног код ЈАА). Закључак да је (ако је) ВВ користио или могао користити преводе (које?) треба са сигурношћу утврдити с обзиром да тужени оспорава да је неке од ових превода имао у поседу.

У случају повреде ауторско-имовинског права лице чије је право повређено може захтевати накнаду штете или накнаду по правилима стицања без основа, ако су испуњени услови за подношење оба захтева, с тим што се накнада за исти губитак по оба захтева не може кумулирати. Износ накнаде штете се утврђује вештачењем или на други начин. У сваком случају тужиоцу не припада право на износ накнаде по основу уговора о преводу и ауторском хонорару, с обзиром да исти није ни реализован. Висина накнаде нематеријалне штете се утврђује по слободној оцени, јер та накнада представља сатисфакцију повређеног моралног ауторског права.

У поновном поступку, новим вештачењем треба са сигурношћу утврдити однос између превода тужиоца и

туженог ВВ, односно утврдити да ли се ради о редакцији, преради или самосталном преводу. Од утврђења ове чињенице не зависи само основаност тужбеног захтева, већ и обим заштите евентуално повређеног ауторског права тужиоца као и ауторска права туженог ВВ, уколико се ради о преради или самосталном преводу.

Првостепени суд ће имати у виду и одредбу члана 10. Закона о ауторском праву. Према овој одредби, ако ауторско дело, створено сарадњом два или више лица, чини недељиву целину, свим сарадницима о стварању тог дела припада недељиво ауторско право. Удео појединих сарадника одређује се сразмерно стварном доприносу који је сваки од сарадника дао у стварању ауторског дела, ако међусобни односи сарадника нису уговором другачије уређени. Ако ауторско дело створено сарадњом два или више лица не чини недељиву целину, сваки сарадник има ауторско право на свој допринос.

Са изнетих разлога, а на основу члана 377. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа

судија,

Војимир Цвијовић, с.р.

За тачност отправка

ан